

Päivämäärä: 2.4.2025

Tiedote tutkittaville koskien projektia “Lasten maailmat”

Olet ottamassa osaa Turun yliopistossa järjestettävään tieteelliseen tutkimukseen. Tämä tietosuo-
jaseloste kuvaa sitä, miten henkilötietojasi tullaan käsittelemään tutkimuksessa.

1. Rekisterinpitäjä

Turun yliopisto

Yhteyshenkilö projektia koskevissa asioissa:

Nimi: Leena Haanpää

Osoite: Assistentinkatu 7, 20500 Turku

Puh.: 0408275232

E-mail: lehaan@utu.fi

2. Kuvaus tutkimuksesta ja henkilötietojen käsittelystä

Kyseessä on kansainvälinen kyselytutkimus, joka kerää tietoa lasten kokemuksista hyvinvoinnista. Kansainvälistä Children's Worlds tutkimusta on toteutettu vuodesta 2011 alkaen, jolloin kerättiin ensimmäinen aineisto (*the first wave*). Tutkimusryhmämme liittyi hankkeeseen vuonna 2016, jolloin oli käynnissä toisen aallon aineistonkeruu. Näin ollen tutkimus on toteutettu Suomessa kolme kertaa (2. aalto 2016, 3. aalto 2018-19, 4. aalto 2021) ja nyt olemme osana kansainvälistä tutkimusjoukkoa toteuttamassa jälleen uuden, viidennen aallon aineistonkeruun. Tarkoituksena on selvittää lasten kokemuksia hyvinvoinnista ja arjen elinoloista. Olemme kiinnostuneita esimerkiksi siitä, ovatko lasten hyvinvoinnin erot kasvaneet, millainen on heidän turvallisuudentunteensa ja vertais-
suhteensa tai perheensä taloudellinen tilanne.

Oppilaat vastaavat kyselyyn nimettömänä koulussa oppitunnin aikana tutkijan ohjauksessa. Linkki kyselyyn on Lasten maailmat -kotisivuilla (<https://sites.utu.fi/lastenmaailmat/>), ja se on suojattu salasanalla. Salasana annetaan luokassa vastaustilanteessa. Kyselyn vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eivätkä yksittäisten oppilaan tiedot tule missään vaiheessa julkisiksi. Haluamme kunnioittaa oppilaan oikeutta itse päättää osallistumisestaan, joten pyydämme häneltä luvan halusta osallistua kyselyyn. Aineisto tallentuu Sosiaalityön tietokantaan Turun yliopistoon ja siitä julkaitaan tiedeartikkeleita ja kouluille yhteinen koosteraportti. Tehdyt julkaisut eivät sisällä vastaajista yksilöitävissä olevaa tietoa.

3. Tutkimusryhmän vastuullinen yhteyshenkilö

Nimi: Leena Haanpää

Osoite: Assistentinkatu 7, 20500 Turku

Puh.: 0408275232

E-mail: lehaan@utu.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Turun yliopiston tietosuojavastaava on tavoitettavissa sähköpostitse osoitteesta: dpo@utu.fi.

5. Henkilöt, jotka osallistuvat henkilötietojen käsittelyyn

Kyselytutkimus ei sisällä suoria henkilötietoja. Tutkimuksen epäsuoria henkilötietoja käsittelevät tutkimuksen vastuuhenkilö Leena Haanpää sekä hankkeeseen palkattava sosiaalityön opiskelija-harjoittelija.

Päivämäärä: 2.4.2025

6. Tutkimuksen nimi sekä tutkimuksen kesto

Tutkimuksen nimi: **Lasten maailmat, Suomen osatutkimus, 5. aineistokeruu**

Henkilötietojen käsittelyn ajallinen kesto: Aineisto kerätään vuoden 2025 aikana, jonka jälkeen aineisto puhdistetaan ja lähetetään hankeen kansainvälisen tiimin aineistonkäsittelijälle. Aineistonkäsittelijä käy läpi aineiston puuttuvien vastausten osalta sekä yhdistää eri maiden aineistot. Tutkimuksen avoimuuspolitiikan mukaisesti tutkijat saavat yhteisaineiston käyttöönsä vuodeksi, sen jälkeen se on avoimesti pyydettyäessä saatavissa muiden tutkijoiden käyttöön.

Suomen oma aineisto on vastaavasti tutkijatiimin käytössä vuoden ajan, jonka jälkeen sitä voi käyttää tieteellisessä tutkimuksessa ja opinnäytetöissä.

7. Henkilötietojen lainmukainen käsittelyperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavan, tietosuoja-asetuksen 6(1) artiklassa mainitun, käsittelyperusteen nojalla:

- ☐ rekisteröidyn suostumus;
- ☐ käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi;
- ☐ rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen;
- ☐ käsittely on tarpeen rekisteröidyn elintärkeiden etujen suojaamiseksi;
- ☒ käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi:
 - ☒ tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastollisia tarkoituksia varten;
 - ☐ tieteellisten aineistojen tai kulttuurisperinnöllisten materiaalien arkistointia varten;
- ☐ rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu.

8. Tutkimusmateriaaliin sisältyvät henkilötiedot sekä suojatoimenpiteet

Tehdyt julkaisut eivät sisällä vastaajista suoria henkilötietoja. Epäsuorat henkilötiedot liittyvät seuraaviin aihepiireihin, joiden kysymykset esitetään suppeampina 8-vuotiaille:

- 1) Vastaajan taustatiedot: Asuminen perheen kanssa/sijoitettuna/lastenkodissa, perhekunnan koko ja kokoonpano
- 2) Tyytyväisyys ja tunteet perhettä ja kotia kohtaan, ystäviä kohtaan, koulua ja koulukäyntiä kohtaan, elämäntilannetta kohtaan, turvallisuutta kohtaan
- 3) Kokemukset kiusaamisesta ja kouluväkivallasta, elämäntilanteesta, lastensuojelusta, asuinalueesta, yksinäisyydestä, erilaisista tunnetiloista
- 4) Perheen rahatilanteeseen, ruoan riittävyys, ajankäyttöön, luontosuhteeseen liittyvät kysymykset
- 5) Huoli sodan uhkasta, tartuntataudeista, terrorismista, koulu-uhkauksista (kysytään vain 10- ja 12-v.)

Epäsuorat tunnistetiedot poistetaan suojatoimenpiteenä aineiston perustamisvaiheessa (psedonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja). Kyselyyn vastaajien kunta- ja koulutiedot ovat tiedossa vain tutkimuksesta vastaavilla henkilöillä ja tietoja säilytetään erillään tutkimusaineistosta asianmukaisesti tietosuojatulla verkkovälillä. Aineisto karkeistetaan yleiselle tasolle koodaamalla koulun nimi numeriseksi. Koodiavain eli numeroita vastaavat tiedot ovat vain rekisterinpitäjän hallinnassa. Kansainväliselle tiimille jaettava aineisto sisältää vain iän ja sukupuolen, ei kunta- eikä koulumuuttujaa. Ne ovat kuitenkin tarpeellisia aineiston puhdistamisvaiheessa sekä otantaprocentin selvittämiseksi. Koulumuuttujaa ei kysytä oppilailta, mutta luokan opettajaa pyydetään täyttämään lomake, jossa

Päivämäärä: 2.4.2025

kysytään kyselyn toteuttamisen ajankohta, koulun nimi ja oppilaiden määrä luokassa. Aineistoa analysoidaan aina isompina tilastollisina kokonaisuuksina ilman kunta- ja koulutietoja.

9. Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluontoiset henkilötietoryhmät)

Tutkimuksessa ei käsitellä erityisiä henkilötietoryhmiä.

10. Henkilötietojen keräämisen lähteet

Kerääminen tapahtuu Webropol-avusteisesti verkossa oppilaiden itse ilmoittaessa tiedot.

11. Henkilötietojen siirtäminen ja jakaminen kolmansille osapuolille

Aineistot ovat täysin anonyymejä, koulu- ja asuinpaikkatietoja ei sisällytetä kansainväliseen aineistoon. Kansainvälinen aineisto jaetaan kaikille osallistuville maille. Soulin tietokeskus käsittelee kun-kin maan aineiston osaksi kansainvälistä kokonaisaineistoa. Yhteisrekisterinpitäjyys sopimus on laadittu ja siitä vastaa professori Bong Joo-Lee (Seoul National University, Etelä-Korea).

12. Henkilötietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Kerätyt tiedot ovat anonymisoidut kansainvälisessä tutkimusyhteistyössä.

13. Automaattinen päätöksenteko ja noudatettavat suojatoimet

Automaattista päätöksentekoa ei toteuteta käsiteltäviin henkilötietoihin.

Henkilötietoihin sovelletaan seuraavia suojatoimia:

- ☐ Aineisto on salassa pidettävää.
- ☒ Kirjalliseen materiaaliin sovellettavat suojatoimet:
 - ☒ IT-järjestelmissä toteutettava henkilötietojen käsittely:
Kuntamuuttuja koodataan numeeriseksi
- ☐ Muu:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- ☒ Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa.
- ☐ Analysoitava aineisto sisältää suorat tunnistetiedot.
Perustelut:

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusaineisto arkistoidaan:

- ☒ ilman tunnistetietoja
- ☐ tunnistetiedoin

Minne tutkimusaineisto tallennetaan ja kuinka pitkäksi aikaa: Taltio-verkkolevylle toistaiseksi. Lasten maailmat on määrävuosina toteutettava kansainvälinen vertaileva kohorttitutkimus, joten joka mittauskerran aineistot säilytetään ja aineisto kumuloituu. Aineiston säilytystarvetta arvioidaan viiden vuoden välein. Kansainväliselle tiimille lähetetty anonymisoitu aineisto lisätään osaksi kansainvälistä aineisto-arkistoa.

15. Oikeutesi rekisteröitynä sekä näihin tehtävät poikkeamat

Päivämäärä: 2.4.2025

Tietosuoja-asetuksista saa lisätietoa hankkeen vastuututkijalta: Leena Haanpää, sp:
lehaan@utu.fi, puh: 0408275232

Rekisteröidyn oikeuksiin tehtävät poikkeamat

Tietosuoja-asetuksen sekä kansallisen tietosuojalain nojalla rekisteröidyn oikeuksiin voidaan tehdä tiettyjä poikkeamia, kun henkilötietojen käsittelyperusteena toimii tieteellinen tutkimus ja oikeuksien toteuttaminen tekisi käsittelyn tarkoituksen (tässä tapauksessa tieteellisen tutkimuksen) joko mahdottomaksi tai aiheuttaisi huomattavaa haittaa käsittelylle.

Tarve tehdä poikkeamia rekisteröityjen oikeuksiin arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Tämän tietosuojaselosteen tutkimuksessa on todennäköisesti tarpeen tehdä poikkeamia seuraaviin rekisteröityjen oikeuksiin:

- ☐ Oikeus saada pääsy tietoihin (Artikla 15)
- ☐ Oikeus tietojen oikaisemiseen (Artikla 16)
- ☐ Oikeus tietojen poistamiseen (Artikla 17)
- ☐ Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (Artikla 18)
- ☐ Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä (Artikla 20)
- ☐ Vastustamisoikeus (Artikla 21)

Perusteet tehtäville poikkeamille sekä tehtävien poikkeamien ulottuvuus

Oikeus valituksen tekemiseen

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle, jos koet, että henkilötietojasi on käsitelty soveltuvan tietosuojalainsäädännön vastaisesti.

Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihte: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): [tietosuoja\(at\)om.fi](mailto:tietosuoja(at)om.fi)